

Lärar-
handledning

YRKESSVENSKA

fiber och stadsnät

Lärarhandledning

Yrkessvenska
fiber och stadsnät

sobona

Kommunala företagens
arbetsgivarorganisation

Till dig som hjälper till

Den här handledningen riktar sig till dig som är lärare i svenska eller dig som kanske hjälper en kollega eller praktikant med att använda boken *Yrkessvenska fiber och stadsnät*.

Varför behöver vi ett läromedel i yrkessvenska för fiber och stadsnät?

Många som är på väg in i fiber och stadsnät via praktik eller jobb har inte svenska som förstaspråk. Samtidigt är språket ett viktigt verktyg för att klara av arbetet. Det handlar om att kunna kommunicera i tal och skrift med arbetsgivare, kollegor, abonnenter och allmänhet. Den svenska man lär sig på sfi eller liknande kurser ger ofta grundläggande kunskaper i det allmänna språket, men ingen ingång i det språk som används i yrket. Det här läromedlet är framtaget för att ge deltagaren exempel på olika språksituationer som man möter inom fiber, och bygger på studiebesök, skuggningar och intervjuer med individer som jobbar inom fiber, nätverk, stadsnät och på olika utbildningar. På så sätt ger läromedlet en unik inblick i det autentiska språk som faktiskt används på arbetsplatser runt om i Sverige.

Vad är Yrkessvenska fiber och stadsnät?

Yrkessvenska fiber och stadsnät är en lärobok i svenska som andraspråk med inriktning VA. Den riktar sig till den som fortfarande lär sig svenska och som ska börja arbeta eller redan arbetar eller praktiserar i branschen. Syftet är att ge ett autentiskt yrkesspråk presenterat på ett pedagogiskt sätt och med andraspråksperspektiv.

Läromedlet ska ses som ett komplement till allmänna språkstudier, och är utformat för vuxna deltagare som redan har grundkunskaper i allmän svenska. Det kan användas för deltagare som har avslutat sfi eller motsvarande. Bokens första delar är på nivå B1 enligt Europarådets skala (GERS) med en stegrande språknivå upp mot B2.

Läromedlet har en tydlig yrkesinriktning mot drift och underhåll inom fiber och stadsnät, samt allmänna situationer som förekommer på arbetsplatser inom branschen. Samtidigt tror vi att det kan vara till nytta för liknande yrkesområden, eftersom språkövningarna handlar om situationer som berör även andra yrken eller arbetsuppgifter.

Yrkessvenska fiber och stadsnät är skapat för andraspråkstalare. Upplägget och övningarna är utformade enligt de utmaningar just andraspråkstalare upplever när de kommer in i svenskan från andra språkbakgrunder. Fokus är på kommunikativa situationer snarare än grammatik, och deltagaren får öva samtliga färdigheter: lyssna, tala, samtala, läsa och skriva.

Vad är *Yrkessvenska fiber och stadsnät* inte?

För att läromedlet ska användas på rätt sätt och komma till så stor nytta som möjligt, är det viktigt att förstå vad läromedlet *inte* är.

Inte en ordlista

Det här är inte ett referensverk där man slår upp ett visst ord som man letar efter. I sådana fall är en ordlista bättre. I en ordlista kan man slå upp en förklaring eller översättning till ett ord som man stöter på i yrket men inte förstår. Man kan också ta reda på den svenska översättningen av ett ord som man letar efter.

Det finns många ordlistor och ordböcker, både i tryckt form och digitalt, och de kan komma till stor nytta när man söker efter ett visst ord. En ordlista bygger dock på att den som letar ett ord faktiskt vet vad hen letar efter.

Ett läromedel är annorlunda. I ett läromedel presenteras ord, fraser och språkliga fenomen på ett pedagogiskt sätt, inriktat på de utmaningar man vet att den som är ny i svenskan möter. Deltagaren behöver alltså inte själv styra vad hen ska fokusera på.

Utöver detta ger ett läromedel inte bara information om vad ett visst ord betyder, utan också hur det används. Man får lära sig och öva rätt uttal, förstå hur och när ordet används, samt få översikt över vanliga fel eller sammanblandningar. Orden presenteras i sammanhang där deltagaren lär sig och övar på att använda orden på rätt sätt, ofta med teman som relaterar till yrkesutövandet.

Framför allt ger ett språkläromedel en ingång i språket som är större än ordkunskapen och som bäddar för en långsiktig språkutveckling.

En ordlista hjälper i stunden. Ett läromedel ger förutsättningar för att kunna använda språket självständigt på lång sikt.

Inte en terminologibok

Många tror att yrkesspråk handlar om enbart terminologi. För en infödd talare kan också resan in i yrkesspråket se så ut. Men för den som kommer från ett annat språk handlar yrkessvenska om både mer och mindre än terminologi. Från ett andraspråksperspektiv är terminologi faktiskt ganska enkel. Det handlar ofta om substantiv -- saker som man kan peka på, eller som man sällan faktiskt pratar om eftersom man istället använder dem. Det handlar dessutom ofta om ord som ser likadana ut på många olika språk, och som andraspråkstalaren redan till viss del behärskar.

Sedan är terminologi inte allt. En stor del av språksituationerna i yrket bygger på att man har goda kunskaper i allmän svenska. Under våra studiebesök har vi skuggat och intervjuat medarbetare inom fiber och stadsnät, och identifierat språksituationer som

är typiska för branschen men som samtidigt kan innebära utmaningar för den som har svenska som andraspråk. Vi ser till exempel att man både som fibertekniker och nätverkstekniker använder en mängd ord och uttryck som kommer från engelska, men enligt svenska böjningsmönster och svenska uttalsregler. Som andraspråkstalare kan man behöva extra hjälp med det här språket, eftersom man kanske känner igen enskilda ord eller termer från andra språk och tror att man behärskar dem eftersom man vet vad de betyder. Här behöver man öva på att använda orden i ett svenskt sammanhang.

Läromedlet inkluderar viss terminologi, men också mycket annat språkligt.

Inte en fullständig språkkurs

Det här är ett läromedel i just yrkessvenska och det bygger på att deltagaren har tillägnat sig grundkunskaper i allmänspråket innan hen använder läromedlet. Läromedlet passar inte för nybörjare i svenska. Vi tror också att deltagaren kommer att utvecklas bäst om hen får fortsätta utveckla allmänspråket parallellt med yrkesspråket.

Det här läromedlet i yrkessvenska ska alltså ses som ett komplement till allmänna studier i svenska som andraspråk.

Inte en kurs i yrket

Det här är ett språkläromedel med yrkesinriktning. Man får en viss inblick i hur det är att arbeta i branschen, men fokus är på yrkessvenskan. Vissa saker som kan vara centrala för yrkesutövandet kanske inte alls förekommer i det här läromedlet, eftersom de inte kräver någon särskild språklig kompetens.

Innehållet bygger på intervjuer och studiebesök på arbetsplatser, och har granskats av sakkunniga. Det kan dock ha smugit sig in några sakfel, och vi rekommenderar inte att man använder det här läromedlet för att lära sig om yrket i sig.

Vi har medvetet försökt undvika övningar där vi berättar om vad som är rätt och fel i yrket, men har lagt till många övningar där deltagarna själva får berätta om det de kan om yrket och ämnesområdet. Tanken är också att många uppgifter ska uppmuntra deltagarna att använda språket för att prata om det de kan.

Utnyttja deltagarnas ämnes- och yrkeskunskaper på kursen, och ge dem tillfälle att uttrycka det de kan.

Inte en snabblösning

Att använda ett språkläromedel i undervisning ger sällan direkta resultat, utan det gynnar istället en långsiktig språkutveckling. Ibland kan man behöva hjälp att lösa en akut språksituation, och då kan andra hjälpmedel, som översättningsverktyg, vara bättre.

Arbeta med läromedlet långsiktigt, och sätt realistiska mål.

Var ska man använda boken?

I bästa fall används läromedlet på en lärarledd kurs i yrkessvenska eller svenska som andraspråk. I vissa fall kan boken vara lämplig för självstudier, men vi tror att om detta ska lyckas bör deltagaren vara studievän, känna motivation och kunna få hjälp av en språkkunskning person då det behövs.

Hur ska man använda boken?

Läromedlet är uppbyggt med en stigande svårighetsnivå, språkligt sett. Mycket av innehållet är tematiskt uppdelat, men det betyder inte att man bör skippa delar som handlar om arbetsmoment som inte är aktuella för deltagaren. Oavsett vad deltagaren har för yrkesinriktning bör man jobba med läromedlet från början till slut. Detta ger bäst förutsättningar för ett gediget yrkesspråk

Boken innehåller övningar i samtliga färdigheter: lyssna, tala, samtala, läsa och skriva. Det kompletteras med ljudfiler och facit som finns på sobona.se/enklare-vag/fibersvenska.

Många fiberrelaterade jobb kräver vissa skriftliga moment, men kommunikationen sker annars huvudsakligen muntligt. Därför är det viktigt att man som lärare ger många tillfällen att öva på den muntliga svenskan och att lyssna. Att kunna uttala ord och fraser på ett begripligt sätt är nödvändigt för att kunna kommunicera med såväl kollegor som abonnenter och allmänhet. Skippa inte uttalsövningarna! Nöj dig inte med att förklara och visa, utan ge deltagarna mycket tid till att öva.

Kapitelindelningen

Yrkessvenska fiber och stadsnät är indelat i fem kapitel med en stegrande språknivå.

Introduktion till uttal

Det första kapitlet ger en introduktion till svenskt uttal, med fokus på ordbetoning. Uttalsövningar finns även i senare kapitel, men bygger då på att man har förstått svenskans betoningssystem som presenteras i det här inledande uttalskapitlet. Du kan läsa mer om betoning i avsnittet om uttal.

Lyssna på ljudfilerna. Identifiera långa ljud. Gå igenom tillsammans så att alla vet vilka ljud som är långa i respektive ord. Lyssna igen och notera att det ljudet verkligen är långt. Öva, både i kör och individuellt. Rätta deltagarna.

I uttalskapitlet tar vi även upp vilka svenska uttalsregler som gäller för engelska ord, inklusive förkortningar. Det här är en sak som många andraspråksinlärare tror är lätt och gärna hoppa över, så du kan behöva trycka särskilt på att detta är viktigt.

Younes går en utbildning

Kapitel två är en inledning till enklare tekniskt språk som förekommer i branschen. Det förekommer en del specifik vokabulär kring bland annat svetsning och skarvning, och vi rekommenderar den lärare som är ny i ämnesområdet att sätta sig in i den grundläggande tekniken kring detta, för att kunna hjälpa till med övningarna. Här får man också öva på siffror, och hur de uttalas på svenska, samt substantiveringar av siffror som ofta förekommer när man pratar om kablar och rör.

Rent språkmässigt är det ett stort fokus på verbformer och tempus i det här kapitlet, vilket ger en grund inför kommande övningar. Några deltagare kan behöva fräscha upp sina kunskaper om svenska verbgrupper som en förberedande insats. Eftersom perfekt particip förekommer mycket inom yrket introduceras det redan i det här kapitlet.

Deltagarna får även öva på grundläggande arbetsplatsspråk relaterat till bland annat IT, sjukankmälan och att presentera sig för nya kollegor.

Internet i Sverige då och nu

Det tredje kapitlet ger en överblick över de historiska och geografiska dimensionerna av arbete med fiber och internet i Sverige. Det arbete som gjorts med fiberdragning de senaste 30 åren påverkar fortfarande underhåll och felsökning idag, och samtal relaterade till detta förekommer i många arbetssituationer. Deltagarna får också reflektera över det specifika med att arbeta i Sverige, i fråga om språk, kultur och klimat samt aktuella utmaningar kring klimat och beredskap.

My jobbar som fibertekniker

I kapitel fyra följer vi en fibertekniker i det dagliga arbetet. Detta innebär en relativt specifik teknisk vokabulär kring nyinstallation, drift och underhåll av fiber. Man får öva uttal av vanliga förkortningar för färger och teknisk utrustning. Många andraspråkstalare har svårt med de svenska positions- och destinationsadverben som ofta används för att beskriva fiberns utsträckning, och därför får man öva på det.

Kapitlet tar också upp grundläggande arbetsmiljö och ergonomi, och man får öva på att läsa och förstå en leveransspecifikation. Då bemötande och god kommunikation med abonnenter är en central del av jobbet innehåller kapitlet även exempel på kundärenden och man får öva på att uttrycka sig i samtal med kunder. En viktig del av detta är att kunna kommunicera tydligt om prognoser på avbrott, och därför finns det en övning med tidsprepositioner.

Christer jobbar som nätverkstekniker

I det avslutande och femte kapitlet följer vi en nätverkstekniker i det dagliga arbetet. Här har vi ett stort fokus på ord som förekommer i andra språk än svenska (inklusive engelska) men som uttalas olika i olika språk. Man får öva på att betona enligt svenska regler, och uttala förkortningar enligt praxis. Kapitlet inkluderar övningar med oregelbundna verb samt olika substantivformer. Man får öva på att beskriva olika topologier och att resonera kring det tekniska arbetet.

I den sista delen får deltagarna öva på att hjälpa och avlasta kollegor samtidigt som de får reflektera och diskutera kring bra bemötande i det dagliga arbetet.

Att arbeta med uttal

Det första kapitlet introducerar deltagaren till svenskans uttal, med fokus på ordbetoning. Att kunna betona ord på rätt sätt är nödvändigt för att andra ska kunna förstå. Den som kommer in i fiber- eller nätverksbranschen från ett annat språk luras lätt till att tro att det räcker med att kunna engelska. Många ord är i skrift identiska eller snarlika motsvarande ord på engelska, men uttalas annorlunda på svenska. Man kommer att ha svårt att göra sig förstådd om man inte behärskar de svenska uttalsreglerna.

När man jobbar med uttalsundervisning är det viktigt att skilja på vad som är svårt och vad som är viktigt. Många som lär sig svenska tycker att vissa ljud, till exempel sj-ljudet, är svåra, och vill jobba mycket med det. Andra vill lära sig behärska tungspets-r. Men det här är sällan ljud som har konsekvenser på begripligheten. Om någon säger *tjärntopologi*, *särntopologi* eller *särntopologi* med rätt betoning brukar det inte vara så svårt för den som lyssnar att förstå att det är ordet *stjärntopologi* som åsyftas. Om man däremot betonar ordet fel och säger *stjärntooooooooopologi* är det mycket svårare att förstå.

Betoning är viktigt för förståelsen. Däremot upplever deltagare sällan själva att betoning är svårt, eftersom det inte känns svårt och de inte får någon återkoppling på att det har blivit fel.

Övningarna i boken går ut på att lyssna på orden och identifiera de ljud som är betonade, det vill säga långa ljud. Vi har markerat långa ljud med understrykning, och många övningar går också ut på att lyssna och själv stryka under ljud som man har identifierat som långa. När detta är gjort är det viktigt att deltagaren får chansen att öva på att betona orden rätt, många gånger. Du måste också ge återkoppling. Många som lär sig svenska känner sig obekväma med att göra långa ljud, och ska därför uppmanas till att överdriva det som är långt.

I det här läromedlet baserar vi inte uttalsundervisningen på så kallade långa och korta vokaler. Begreppet kommer från grundskolans undervisning i ämnet svenska (för modersmålstalare) och är primärt ett sätt att undervisa i stavning. Från ett andraspråksperspektiv är indelningen tyvärr missvisande. Istället bör i andraspråksundervisning prata om långa vokaler och långa konsonanter. Man behöver ofta uppmärksamma deltagare på att långa konsonanter, precis som långa vokaler, kan utgöra ljudet i långa stavelser. Att förstå att både vokaler och konsonanter kan vara långa är nödvändigt för att kunna arbeta med betoning på rätt sätt.

Om vi tittar på ordparet *brun* och *brunn* har de flesta av oss fått lära oss att *brun* har en lång vokal och *brunn* en kort vokal. Men i andraspråksundervisningen bör vi istället säga att *brun* har en lång vokal och *brunn* en lång konsonant:

bruuuuun *brunnnnnn*

De två orden ska ta lika lång tid att uttala!

I många språk är det här inte något som har påverkan på betydelsen, och många som lär sig svenska tänker inte så mycket på att vissa ljud ska vara långa. Därför blir både *bruuuuun* och *brunnnnnn* ofta *brun*. Här är både U och N korta! Tyvärr lurar våra svenska öron oss ibland och uppfattar ett helt kort *brun* som den version som har en lång konsonant: *brunn*. Därför brukar många lärare ofta jobba med att träna långa vokalljud men inte långa konsonantljud.

För betoningens skull är det viktigt att öva på båda. Det ser vi lättare när vi har ett ord med fler än en stavelse, till exempel:

bruna *bruuuuuna*
brunnar *brunnnnnnar*

Här upptäcker vi nämligen att betoningen ligger på första stavelsen, även när vi inte har en lång vokal. Den andra stavelsen är däremot kort, och det gäller både vokalen och konsonanten.

I den här boken stryker vi under långa ljud, till exempel *brun*, *brunn*, *bruna*, *brunare*, *brunnar*, *brunnarna*.

Betoningen ligger inte alltid i den första stavelsen, utan kan också ligga i slutet eller mitten av ordet. Här behöver deltagarna också öva på att göra rätt ljud långt, i ord som till exempel:

optik
topologi
kommun

elektrisk
justerar
besvärlig

Sammanfattning betoning

I fråga om betoning är sammansatta ord ofta en utmaning för den som är ny i svenskan. Ett sammansatt ord har sammansatt betoning med två långa ljud. Det är i de flesta fall samma ljud som är långa i de två ursprungsorden. Till exempel

<i>nät + verk</i>	<i>nätverk</i>
<i>fel + söker</i>	<i>felsöker</i>
<i>brand + vägg</i>	<i>brandvägg</i>

Om man sedan kombinerar ord som redan har mer än en lång stavelse blir det ändå aldrig mer än två stavelser. Man låter de två stavelser som är närmast början av slutet på ordet förbli långa:

<i>nätverk + tekniker</i>	<i>nätverkstekniker</i>
<i>övervakning + system</i>	<i>övervakningssystem</i>
<i>användare + namn</i>	<i>användarnamn</i>

Många andraspråkstalare missar den första av dessa två långa stavelser, och betonar ordet fel. *Nätverk*, till exempel, med ett långt Ä och ett långt R, ska uttalas *nääääätverrrrrrk*, men många andraspråkstalare säger *nätverrrrrrk*, med betoning endast på den andra betonade stavelsen. Öva mycket på det här, då felbetonade sammansättningar ofta är omöjliga att förstå för den som lyssnar.

Om man lägger betoningen fel på ett sammansatt ord är det nästan omöjligt för den som lyssnar att förstå vilket ord det handlar om. Att lära sig betona orden rätt bör vara av mycket hög prioritet i all språkundervisning, och särskilt i den här branschen där en stor del av kommunikationen är muntlig, är det helt nödvändigt.

Ordkunskap

För andraspråkstalare räcker det inte med att man förstår ord och termer. Man behöver också öva på att använda dem. Detta inkluderar att känna igen orden, och dess olika former, i tal och skrift, uttala dem på ett begripligt sätt, samt att använda dem och dess former i olika sammanhang. Det här tar tid.

Som tidigare nämnts är det lätt hänt att man sätter för stort fokus på terminologin. Som andraspråkstalare behöver man tillgodogöra sig en allmän och vardaglig vokabulär relaterad till yrket, lika mycket som tekniska termer. Prioritera alltså inte ord som du själv tycker är svåra.

Verb

Oavsett om man pratar om det som händer i fiber och nätverk (*ligger nere, bryts, dör*) eller vad man gör med det och relaterad teknik (*blåser, skarvar, förlägger*), använder vi många verb. I traditionell yrkesspråkundervisning brukar verben hamna i skymundan, med mycket fokus på substantiv, samtidigt som vi tror att de är centrala för ett bra arbetsspråk. Till skillnad från substantiven kan man ju inte se eller peka på verben, men de är mycket viktiga på arbetsplatsen eftersom vi använder verb för att berätta om vad vi gör eller vad andra ska göra.

Många andraspråkstalare har svårt med verbgrupperna 2, 3 och 4. Goda kunskaper i verbens imperativformer underlättar arbete med detta. Beroende på deltagarnas studievana och förkunskaper kan man jobba med olika verbformer (i synnerhet participen) som antingen olika former av samma ord, eller separat vokabulär. Oavsett hur man gör är det viktigt att kunna skilja på att *man har svetsat en fiber* och att *fibern är svetsad*.

Partikelverb

Partikelverb är ett språkligt fenomen som finns i många germanska språk. De känns igen på att en partikel ändrar betydelsen av ett verb. Till exempel är det skillnad på *drar* och *drar åt*. Som förstaspråkstalare brukar vi använda partikelverb utan närmare reflektion, men för andraspråkstalare innebär partikelverben ett flertal utmaningar:

Partikelverben kan vara svåra att upptäcka i text men låter helt annorlunda i tal. I text kan det vara svårt att skilja på ett partikelverb och ett vanligt verb följt av en preposition. Om man till exempel läser *Jag hälsar på henne* kan det tolkas på två sätt, beroende på om det uttalas *hälsar på henne* eller *hälsar på henne*. En förstaspråkstalare kan ofta avgöra vad det rör sig om beroende av sammanhanget, men det här är mycket svårare för den som är ny i svenskan.

I tal betonas inte själva verbet utan partikeln. Därför är *hälsar på* ett partikelverb, men inte *hälsar på*. *Klättrar upp*, *hissar ner*, *välter omkull* och *kör på* är partikelverb,

som känns igen på just den betonade partikeln. Det här kommer inte naturligt för den som lär sig svenska, och man måste uppmärksammas på det här fenomenet och öva mycket på att uttala partikelverben på rätt sätt.

Det är inte självklart att man förstår vad partikel verbet betyder även om man förstår vad motsvarande vanliga verb betyder. Det finns en väsentlig skillnad på att *köra* och att *köra på*, att *ta* och att *ta bort*, eller att *skriva* och att *skriva ut*. Samtidigt är det lätt att tro att man förstår partikelverbets betydelse, för att man förstår vad verbet ensamt betyder. Du som hjälper till behöver alltså vara noga med att förmedla att man inte kan gissa sig till vad partikelverben betyder.

Inom fiber och stadsnät använder man en mängd partikelverb. Jobba med dem systematiskt och lär deltagarna att se varje partikelverb som ett eget ord, och inte en variation på ursprungs verbet.

Förkortningar

Förkortningar är extremt vanliga inom fiber- och nätverksarbete. Många, men inte alla, kommer från engelska. Många, men inte alla, uttalas med det svenska alfabetet. Några uttalas med det engelska alfabetet, och ett fåtal uttalas med en blandning av svenska och engelska. En del uttalas bokstav för bokstav, medan andra läses ihop som ett ord. Se till att du som lärare lär dig de förkortningar som används i boken, och framför allt hur man uttalar dem. Det finns ljudfiler till hjälp för detta.

Om man är ny i språket kan det vara svårt att avgöra om det rör sig om en förkortning eller ett vanligt ord, när man lyssnar. Man kan till exempel tro att det finns ett ord som är *esskäerr* när det egentligen rör sig om förkortningen *SKR*. Man kan också tro att det räcker med att känna igen förkortningarna i skrift. Det gör det inte. Öva på att lyssna och härma, lyssna och skriva vad man hör samt att läsa upp förkortningar för varandra.

Engelska ord

Många av de ord som används inom fiber och stadsnät kommer direkt från engelska. Andra är snarlika i stavning och betydelse. Uppmärksamma deltagarna på att de svenska orden inte uttalas på samma sätt, och att man normalt även böjer engelska ord enligt svenska regler. Till exempel är pluralformen av en site inte sites utan siter (vilket uttalas sajter).

Jobba mycket med ordkunskap

För att öva upp det produktiva ordförrådet behöver deltagaren möta ordet i flera olika sammanhang och öva på att använda det. Läromedlet innehåller många ordkunskapsövningar, men du som lärare kan behöva komplettera dessa med fler övningar där deltagarna får vara mer aktiva i sin ordinlärning. Testa till exempel detta:

- Skriv meningar med orden. Välj ut ett rimligt antal ord från en text eller ordlista och skriv meningar som innehåller orden. Det här ger deltagaren en chans att hitta sammanhang där hen kan använda orden. Det är viktigt att du som lärare kontrollerar det som har skrivits och ger återkoppling på det som är rätt respektive fel.
- Säg meningar med orden. På samma sätt som i den skriftliga övningen ovan kan man göra exempel med orden. Man kan med fördel skriva ner orden på separata lappar, som man som deltagare kan plocka upp när man säger en mening. Det här är en övning som passar i par eller mindre grupper.
- Gissa ordet. Förklara eller beskriv ett av orden på en förutbestämd lista, utan att säga vad ordet är. Låt deltagarna gissa ordet. När det här är en inövad modell låter du deltagarna själva få beskriva ord och andra deltagare får gissa. Det här kan man göra i helklass, mindre grupper eller i par.

Grammatik

Yrkessvenska fiber och stadsnät har mer fokus på kommunikativa övningar än grammatik, men det betyder inte att grammatiken är oviktig. Vi tror att goda kunskaper i verbens former och tempus är nödvändiga för att man som tekniker ska kunna kommunicera tydligt i fråga om bland annat felsökning och underhåll. Detta inkluderar perfekt particip som förekommer mycket i branschen.

Att lära sig genom att inte få allt serverat

Ett läromedel är ingen ordlista, och det betyder att många övningar går ut på att man som kursdeltagare själv ska lista ut vad ord betyder och hur de används. Man får inte en översättning serverad. Vi har i vår egen undervisning sett att man som deltagare ofta överskattar sina egna kunskaper om man inte testas på dem, så därför tvingas man själv producera i tal och skrift i detta läromedel. Se till att deltagaren inte skyndar fram genom sidorna och tänker "det här kan jag" utan att visa det. Man lär sig nästan alltid mer om man går långsamt fram.

Ljudfiler

Läromedlet ger deltagaren tillfälle att öva och förbättra alla färdigheter, inklusive det icke skriftliga språket. Därför har vi kompletterat boken med ljudfiler som finns på sobona.se/enklare-vag/fibersvenska.

Som förstaspråkstalande lärare kan man känna sig frestad att skynda genom ljudfilerna, eftersom man själv upplever dem som lättbegripliga. För deltagarna är det inte sällan tvärtom: Många är vana vid att möta svenskan i skrift, och kan gynnas enormt i sin språkutveckling genom att lyssna mycket, samtidigt som de svarar på innehållsfrågor och repeterar uttal.

Vissa av ljudfilerna motsvaras inte av någon text i boken eller något hörmanus, utan bara hörförståelseuppgifter. Det är ett medvetet val, så att deltagaren ska tvingas ta in språket genom öronen och inte genom ögonen, något som är avgörande för goda färdigheter både muntligt och i hörförståelse.

Facit

Facit finns att ladda ner som pdf på sobona.se/enklare-vag/fibersvenska. Det är viktigt att inte bara göra övningarna, utan att också kontrollera om övningarna har gjorts på rätt sätt. Om deltagarens svar inte stämmer överens med facit, diskutera tillsammans vad som kan tänkas vara en alternativ lösning och vad som är rent fel, samt varför det har blivit fel.

Lycka till med arbetet!

Sofi och Emil